

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Att utrota våld mot kvinnor i hemmet" (yttrande på eget initiativ)

(2012/C 351/05)

Föredragande: **Mário SOARES**

Den 24 maj 2012 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett yttrande på eget initiativ om

"Att utrota våld mot kvinnor i hemmet".

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 3 september 2012.

Vid sin 483:e plenarsession den 18–19 september 2012 (sammanträdet den 18 september) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 138 röster för, 3 röster emot och 7 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén lade redan 2006 fram ett yttrande om våld mot kvinnor i hemmet ⁽¹⁾, där den gav uttryck för det civila samhällets oro över denna företeelse. De rekommendationer som vi då framförde är fortfarande lika giltiga och de kommer därför inte att upprepas i det här yttrandet.

1.2 EESK är i egenskap av det organiserade civila samhällets representativa organ medvetet om att könsrelaterat våld, däribland våld i hemmet, är ett problem som angår alla. Kommittén upprepar att den är beredd att bekämpa detta oacceptabla fenomen med alla till buds stående medel, och överväger bland annat möjligheten att anordna en debatt vartannat år om denna problematik.

1.3 EESK rekommenderar EU-institutionerna och medlemsstaterna att göra följande:

1.3.1 **Mänskliga rättigheter:** De bör behandla könsrelaterat våld i hemmet som en fråga om mänskliga rättigheter, vilket gör det möjligt att anlägga en sektorsövergripande helhetssyn på problemet.

1.3.2 **Säkerhets- och riskmönster:** De bör vidta åtgärder för att förändra säkerhets- och riskmönster och öka medvetenheten om att kvinnomisshandel i hemmet inte är ett isolerat problem som endast drabbar den enskilda individen och rör den privata sfären, utan att det är en fråga om säkerhet och allmän ordning.

1.3.3 **Förebyggande arbete:** De bör utforma en politik som syftar till att förebygga våld i hemmet genom att skapa sektorsövergripande stödinrättningar med specialresurser och specialistpersonal samt handlingsplaner som, i samarbete mellan olika ministerier, engagerar män och ungdomar i utrotningen av våld i hemmet.

1.3.4 **Skyddsåtgärder:** Man bör garantera att kvinnor som har utsatts för våld har företräde till boende, ekonomiskt stöd,

utbildning och ett värdigt arbete i enlighet med principen "lika lön för lika arbete".

1.3.5 **Standardisering av statistik:** Statistiken för registrering av könsrelaterat våld bör standardiseras så att de insamlade uppgifterna är jämförbara.

1.3.6 **Utbildning:** De måste garantera att utbildningen bidrar till att förändra människors attityder, vilket bland annat kräver att man inför konkreta utbildningsprogram för både flickor och pojkar, tar bort sexistiskt språkbruk i skolböckerna och att lärarna får genomgå en grundutbildning och fortbildning som uppmärksammar könsrelaterat våld, inklusive i hemmet.

1.3.7 **Massmedier:** De måste säkerställa att direktivet om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster ⁽²⁾ tillämpas på ett effektivt sätt för att undanröja den negativa bild av kvinnan som förmedlas i massmedierna, särskilt i reklamen.

1.3.8 **Hälso- och sjukvård:** De bör öka medvetenheten om att kvinnomisshandel i hemmet utgör en hälsorisk.

1.3.9 **Gemensamt ansvar:** De bör stödja åtgärder som främjar mäns och kvinnors gemensamma ansvar för omsorgen om barn, äldre släktingar och familjemedlemmar med särskilda behov.

1.3.10 **Det organiserade civila samhället:** De bör stödja organisationer som arbetar med kvinnor som utsatts för våld i hemmet eller som främjar informationsinsatser i kampen mot könsrelaterat våld.

1.3.11 **Europeiska året för bekämpning av könsrelaterat våld:** De bör utlysa ett år för bekämpning av könsrelaterat våld.

1.3.12 **Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet:** EESK uppmanar EU och alla medlemsstater att underteckna, ratificera och tillämpa denna konvention, som antogs 2011.

⁽¹⁾ EUT C 110, 9.5.2006, s. 89–94.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010.

2. Inledning

2.1 Alla former av våld mot en person utgör en kränkning av dennes värdighet, fysiska och psykiska integritet samt av de mänskliga rättigheterna och det demokratiska samhällets principer.

2.2 Eftersom staterna är förpliktigade att respektera, skydda och främja medborgarnas rättigheter bör de investera omfattande offentliga resurser i specialtjänster och specialistpersonal för att uppfylla denna förpliktelse.

2.3 Våld i offentlig miljö fördöms i samhället och samhället stöder staternas åtgärder för att ingripa mot och bestraffa dem som utför denna typ av våldshandlingar.

2.4 Det finns dock en annan form av våld som det talas tystare om, som äger rum inom hemmets fyra väggar och som kan sägas drabba offren mer brutalt: våld i hemmet. Alla familjemedlemmar kan vara tillfälliga eller permanenta offer för olika former av våld, som kan få en dödlig utgång.

2.5 Även om alla dessa personer förtjänar uppmärksamhet och insatser från myndigheternas sida är sanningen att den mest systematiskt berörda gruppen är kvinnor – en av huvudorsakerna till dödsfall bland kvinnor är våld i hemmet. Därför fokuserar detta yttrande på kvinnomisshandel i hemmet.

2.6 I Europeiska unionen definieras våld mot kvinnor på följande sätt: *Varje könsbetingad våldshandling som resulterar i eller sannolikt kommer att resultera i fysisk, sexuell eller psykisk skada eller sådant lidande för kvinnor innefattande hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande vare sig det sker offentligt eller privat* ⁽³⁾.

2.7 Trots de insatser som har gjorts av de offentliga myndigheterna och olika samhällssektorer under de senaste decennierna, i organiserad form eller inte, betraktas denna form av våld fortfarande som ett privat problem, när det i själva verket är ett offentligt problem.

2.8 Våld i hemmet är ett brott som måste bestraffas i enlighet med lagen. EESK är medvetet om de insatser som olika EU-länder har gjort för att strängare bestraffa alla som begår denna typ av brott. Det är emellertid också viktigt att identifiera de djupare orsakerna till fenomenet och de strategier som krävs för att bekämpa det, vilket bland annat innebär att män måste få en bättre förståelse av detta fenomen.

2.9 Dessutom har den ekonomiska krisen en allvarlig inverkan på socialpolitiken i många EU-länder. Det sker en neddragning på offentliga tjänster som hälso- och sjukvård, utbildning och sociala tjänster vid en tidpunkt då familjerna, och i synnerhet kvinnorna, behöver dem som mest. Man stänger

kvinnjourer och hem för misshandlade kvinnor, skär ned budgeten till nationella organ för jämställdhet, lägger ned förebyggande program och informationskampanjer osv.

2.10 Könsstereotypernas och det patriarkala samhällets fortbestånd samt ekonomisk ojämlikhet och diskriminering av kvinnor när det gäller arbetsmarknaden, lön, tillgång till andra ekonomiska resurser och bristande ekonomiskt oberoende begränsar kvinnors handlingsmöjligheter och gör dem mer utsatta för våld i hemmet.

2.11 Den nuvarande ekonomiska krisen och de åtgärder som man säger sig genomföra i syfte att bekämpa den samt den gradvisa liberaliseringen av ekonomin och privatiseringen av den offentliga sektorn förstärker inte bara den könsbaserade arbetsdelningen utan ökar ojämlikheten och förvärrar de omständigheter som ger upphov till våld.

2.12 Världshälsoorganisationen (WHO) ⁽⁴⁾ har konstaterat att globaliseringen har skadliga effekter på de sociala strukturerna. En oreglerad globalisering kan leda till värre former av våld mot kvinnor, bland annat människohandel.

2.13 Kvinnor som tillhör minoritetsgrupper, kvinnliga invandrare, kvinnor som lever i fattigdom på landsbygden eller i avlägset belägna områden, kvinnor som avtjänar fängelsestraff, kvinnor på institutioner, kvinnor med psykiska och fysiska funktionshinder samt äldre kvinnor löper större risk att utsättas för våld.

2.14 Syftet med det här initiativytttrandet är att granska våld mot kvinnor i hemmet i Europa, ge en samlad överblick över de åtgärder som har vidtagits och öka allmänhetens medvetenhet om problemet.

2.15 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén är, i egenskap av språkrör för det organiserade civila samhället, beredd att tillsammans med organisationer som arbetar med denna form av våld anordna ett forum för att diskutera förslag på hur problemet skulle kunna utrotas och sprida exempel på väl fungerande metoder som leder till effektiva förebyggande åtgärder.

3. Europarådets konvention – ett instrument som måste ratificeras och efterlevas

3.1 År 2011 antog Europarådet en konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet ⁽⁵⁾. Den utgör det första juridiskt bindande internationella instrumentet som skapar en övergripande rättslig ram i syfte att förebygga våld, skydda offren och döma förövarna. Konventionen syftar till att uppmärksamma behovet av ökad jämställdhet mellan män och kvinnor, eftersom våld mot kvinnor är djupt rotat i bristande jämställdhet och vidmakthålls av en patriarkalisk kultur som förhåller sig likgiltigt till denna situation.

⁽⁴⁾ WHO Multi-Country Study on Women's Health and Domestic Violence Against Women: Initial Results on Prevalence, Health Outcomes and Women's Responses (Genève, WHO, 2005).

⁽⁵⁾ Europarådets konvention, antagen den 11 maj 2011 i Istanbul (Turkiet) (www.coe.int/conventionviolence).

⁽³⁾ <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/16173cor.en08.pdf>.

3.2 Konventionen behandlar alla former av våld (fysiskt och psykiskt våld, sexuella trakasserier, tvångsäktenskap, kvinnlig könsstympning, trakasserier, tvångsterilisering och tvångsabort) oberoende av offrets ålder, etniska eller nationella ursprung, religion, sociala bakgrund, migrationsstatus eller sexuella läggning.

3.3 Hittills har bara ett land ratificerat ⁽⁶⁾ och tjugo länder undertecknat ⁽⁷⁾ konventionen, några med förbehåll (Tyskland, Serbien och Malta). EESK uppmanar Europeiska unionen och alla medlemsstater att snarast möjligt underteckna, ratificera och tillämpa Istanbulkonventionen.

4. Allmänna kommentarer

4.1 45 % av kvinnorna i EU uppger att de vid något tillfälle har utsatts för könsrelaterat våld. Mellan 40 och 45 % uppger att de har utsatts för sexuella trakasserier på arbetsplatsen. Man räknar med att det dör sju kvinnor varje dag i Europa till följd av könsrelaterat våld ⁽⁸⁾.

4.2 Detta fenomen får dessutom avsevärda ekonomiska konsekvenser: Man räknar med att våldet mot kvinnor i de 47 länder som är medlemmar i Europarådet kostar minst 32 miljarder euro per år.

4.3 En Eurobarometerundersökning från år 2010 visade att allmänheten i stor utsträckning (98 % av de tillfrågade) känner till detta fenomen, samt att det är vanligt förekommande (en fjärdedel uppgav att de känner en kvinna som har utsatts för våld i hemmet och en femtedel sade sig känna någon som har utsatt andra för våld i hemmet).

4.4 Redan 1980 konstaterade man vid den andra världskonferensen om kvinnans rättsliga och sociala ställning att våld mot kvinnor är det brott som det talas mest tyst om här i världen. Tretton år senare, vid världskonferensen om mänskliga rättigheter i Wien, erkände man att kvinnors rättigheter också ska räknas som mänskliga rättigheter. EU:s medlemsstater åtog sig att genomföra de grundläggande målsättningarna i 1995 års handlingsplan från Peking.

4.5 I slutdeklarationen från det andra toppmötet för kvinnliga makthavare (Cádiz, mars 2010) ⁽⁹⁾, konstaterade 25 ministrar och en lång rad politiska ledare från hela EU att målet om jämställdhet mellan kvinnor och män fortfarande inte har uppnåtts, samt att våld mot kvinnor är ett bestående problem och en allvarlig kränkning av de mänskliga rättigheterna. I dokumentet slår man också fast att stereotypa könsroller leder till fortsatt diskriminering, och man påpekar att de yngre generationerna reproducerar könsstereotypa beteenden.

⁽⁶⁾ Turkiet.

⁽⁷⁾ Albanien, Finland, Frankrike, Grekland, Island, Luxemburg, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Malta, Montenegro, Norge, Portugal, Serbien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland, Ukraina och Österrike.

⁽⁸⁾ Barometer 2011, "National Action Plan on Violence against Women in the EU", European Women's Lobby, augusti 2011 (www.womenlobby.org).

⁽⁹⁾ http://www.igualdad.us.es/pdf/Docuemta_Otros_Cumbre.pdf.

4.6 EU:s institutioner har utarbetat en rad analys- och åtgärdsdokument som vi ger en kortfattad sammanfattning av nedan.

4.6.1 Europeiska rådet:

— Rådets slutsatser om utrotning av våld mot kvinnor i Europeiska unionen (8 mars 2010), där man uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att fortsätta sina insatser för att bekämpa våldet mot kvinnor och främja åtgärder för att trygga finansieringen av dessa insatser.

4.6.2 Europaparlamentet:

— Resolution om prioriteringar och utkast till en ny ram för EU-politiken för att bekämpa våld mot kvinnor (2011).

— I september 2011 gav Europaparlamentet sitt stöd till en europeisk skyddsorder för offer för könsrelaterat våld, sexuella trakasserier, olaga frihetsberövande och mordförsök. Denna åtgärd utgjorde ett viktigt steg när det gäller inrättandet av ett europeiskt område för skydd av kvinnor.

4.6.3 Europeiska kommissionen:

— Kvinnostadgan (2009), handlingsplanen för genomförandet av Stockholmsprogrammet (2010), strategin för jämställdhet mellan kvinnor och män 2010–2015.

— Olika studier på området våld mot kvinnor med syftet att öka kunskaperna om detta problem.

— Antagandet den 18 maj 2011 av ett förslagspaket med syftet att stärka brottsoffers rättigheter (ett övergripande direktiv som ligger till grund för gemensamma minimistandarder för brottsoffers rättigheter samt stöd till och skydd av brottsoffer; en förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder på det privaträttsliga området).

— Finansiering till särskilda program såsom Daphne III samt till europeiska organisationer som arbetar med att bekämpa våldet mot kvinnor (Europeiska kvinnolobbyn).

4.7 Medlemsstaterna har å sin sida, om än i varierande utsträckning, utarbetat lagstiftning med syftet att kriminalisera våld i hemmet, vidta mer kraftfulla åtgärder mot förövarna, kategorisera våld i hemmet som ett brott som faller under allmänt åtal, etc.

4.8 Trots att det fortfarande saknas tillförlitliga och jämförbara statistiska uppgifter om våld i hemmet på nationell nivå och EU-nivå är de hittills kända siffrorna så pass alarmerande att det inte råder några tvivel om problemets omfattning ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁾ Se rapporten "Combating honour crimes in Europe", som presenterades av stiftelsen Surgir (en ideell organisation med säte i Schweiz) på internationella kvinnodagen den 8 mars 2012.

4.9 Trots dessa siffror och en striktare lagstiftning är sanningen den att det bland allmänheten fortfarande råder en generell uppfattning om att vi lever i ett jämställt samhälle, vilket riskerar att undergräva debatten om såväl våld i hemmet som andra former av våld och orättvisa förhållanden mellan kvinnor och män vad gäller löneskillnader, karriärmöjligheter etc.

4.10 En typ av våld som ofta glöms bort, eftersom det är osynligt för omvärlden, är det psykiska våldet. Det är dags att bryta tystnaden och erkänna att psykiskt våld innebär en kränkning av de mänskliga rättigheterna och att det bör omfattas av lagstiftningen om könsrelaterat våld.

4.11 Kvinnor som överlever psykiskt våld är ofta allvarligt traumatiserade och behöver ett helhetsinriktat och sektorsövergripande stöd i en trygg rehabiliteringsmiljö. Eftersom de har tvingats leva i total social isolering och saknar konkreta bevis på våldshandlingar är de rädda för att ingen kommer att tro på dem. Rehabiliteringen kräver först och främst att de som tillhandahåller behandlingen tror på deras berättelse.

4.12 Våld i hemmet påverkar inte bara det direkta offret, utan också den som bevittnar våldet eller vet att det förekommer. Det påverkar framför allt barn, som på grund av sin känslomässiga sårbarhet är särskilt utsatta och kan påverkas för resten av livet.

4.13 Eftersom våld i hemmet inte bara handlar om våld mot kvinnor är det emellertid viktigt att ta reda på varför andra brott som begås i hemmet, till exempel pedofili (90 % av fallen begås av familjemedlemmar), anses föraktliga, medan man i fråga om våld i hemmet fortfarande försöker hitta orsakerna till att förövaren begår dessa brott.

5. Särskilda kommentarer och förslag till åtgärder

5.1 Det är viktigt att besvara den grundläggande frågan varför samhället ofta ser mellan fingrarna med detta brott, eller varför man ofta försöker ge kvinnan skulden för det våld hon har utsatts för. De kulturella och sociala orsaker som man brukar hänvisa till är inte bara felaktiga, utan leder också till att situationen förblir oförändrad.

5.2 Påståendet att våld i hemmet har sina rötter i gamla traditioner och kulturella mönster bygger på den felaktiga föreställningen att kulturen består av statiska åsikter och beteenden. Tvärtom är kulturen något som står i konstant utveckling och förändring. Det är just kulturens heterogenitet och förmåga att omfatta motstridiga värderingar som gör det möjligt för den att utvecklas.

5.3 Kulturen är nära kopplad till maktutövandet: Normer och värderingar får auktoritet när de som förespråkar dem har makten eller befinner sig i en inflytelserik position.

5.4 Kvinnor är också kulturella aktörer som påverkar den kultur de lever i. Deras deltagande i samhällslivet och kulturen är avgörande när det gäller att ändra tankemönster, seder och bruk som har en negativ inverkan på bilden av kvinnan och hennes situation.

5.5 Därför är det viktigt att diskutera kvinnors underrepresentation på olika maktnivåer. Så länge man inte hittar en godtagbar lösning på detta problem – och kvinnornas representation på ekonomisk, social och politisk nivå inte står i proportion till deras antal och kapacitet – kommer problemet med våld mot kvinnor att bli allt allvarligare och ta alltför lång tid att lösa. Även om offentliga insatser mot könsrelaterat våld spelar en viktig roll, kan den traditionella bilden av kvinnornas roll i samhället endast ändras genom att kvinnor får lika tillgång till olika maktnivåer.

5.6 De modeller för könsidentifiering som under århundradenas gång har gjort passivitet, eftergivenhet och underkastelse till kvinnliga värden och aggressivitet, styrka och handlingskraft till maskulina värden, har bidragit till bilden av parförhållanden där kvinnan är förpassad till en roll präglad av underkastelse och beroende.

5.7 En relation baserad på identitetsmodeller som förutsätter att den ena parten underkastar sig den andra är inte längre acceptabel. Därför bör kvinnor och män ta ställning till hur de förhåller sig till dessa modeller. Ett sådant ifrågasättande bör grunda sig på en bekräftelse av värden som frihet, självständighet och personlig utveckling.

5.8 Ett stort antal offer för kvinnomord⁽¹⁾ hade redan tidigare anmält våldshandlingar eller hot. Det visar hur viktigt det är med förebyggande arbete. I alltför många fall vidtog inga åtgärder för att skydda offret mot förövaren.

5.9 Det förebyggande arbetet kan och bör bland annat inbegripa följande:

- Terapi för förövaren eller den potentiella förövaren. Det handlar inte om att hitta förevändningar eller förmildrande omständigheter för våldshandlingen, och inte heller om att utsätta offret för okontrollerbara situationer, utan om att arbeta med de bakomliggande orsakerna och försöka rehabilitera förövaren, vilket medför positiva resultat för samtliga.
- Genomförande av handlingsplaner som omfattar olika ministerier och har till syfte att förebygga och möjliggöra tidig upptäckt av våld i hemmet med hjälp av ett remiss- och informationssystem som ska användas av utbildnings-, social- och sjukvårdstjänsterna.

⁽¹⁾ Enligt FN:s definition är "kvinnomord" mord på kvinnor enbart av den anledningen att de är kvinnor. Kvinnomord föranleds av fortlöpande våld mot en kvinna i eller utanför familjen, och leder till dråp. De enkäter avseende kvinnomord som utförts i olika länder visar att det är i privatsfären och i parförhållanden som kvinnomorden är vanligast förekommande.

— Engagera män och pojkar i kampen för att utrota våld mot kvinnor och flickor.

— Engagera ungdomar genom en utbildningskampanj med syftet att främja en helhetsstrategi som bygger på förebyggande och tidiga insatser, samt ett större utbud av utbildning av personer som i sitt yrke kommer i nära kontakt med ungdomar.

— Uppföljning av par som separerar till följd av våld i hemmet, för att skydda kvinnor som riskerar att utsättas för trakasserier och förföljelse, företeelser som många gånger får en dödlig utgång.

5.10 Särskilda instanser för skydd av offer för våld i hemmet bör ha specialutbildad personal och förfoga över resurser som säkerställer att fastställda åtgärder verkligen vidtas, eftersom de annars riskerar att bli ineffektiva.

5.11 Det är mycket viktigt att skapa sektorsövergripande plattformar för stödinsatser för att lyssna på, förstå och fästa värde vid vad kvinnorna säger. Vid våld i hemmet samverkar psykologiska, kulturella och religiösa faktorer samt sekelgamla seder. Orsaken är inte bara en utan flera, och det räcker inte bara med polisiära och rättsliga insatser. Samordnade sektorsövergripande insatser som förhindrar att kvinnan utsätts för upprepat våld är ett grundläggande inslag i kampen mot detta problem. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid kvinnor med funktionshinder och invandrarkvinnor, som är särskilt utsatta. Stödplattformarna bör även systematiskt inbegripa indirekta offer, särskilt barn.

5.12 Det är viktigt att förändra säkerhetsmönstret som är alltför inriktat på organiserad brottslighet, terrorism, skador på personer eller egendom samt narkotikahandel, och nästan aldrig på den fara som ett stort antal kvinnor utsätts för i hemmet eller på arbetsplatsen. Om säkerhetstänkandet skulle omfatta fler humanistiska kriterier och i första hand inriktas på förebyggande åtgärder, skulle många liv kunna räddas. Den nya tekniken, t.ex. elektroniska armband som efter beslut om besöksförbud hindrar en förövare från att närma sig sina offer, kan ge ett bättre skydd.

5.13 Statistiken över våld i hemmet beskriver inte fenomenet i detalj och ger inte en fullständig bild av problemet. Därför är det angeläget att införa enhetliga kriterier för registrering av våld i hemmet så att uppgifterna är jämförbara på EU-nivå.

5.14 Regeringarna bör värdesätta och även ge ekonomiskt stöd till det arbete som utförs av det civila samhällets

organisationer (kvinnoorganisationer, mänskliga rättighetsorganisationer, fackföreningar osv.) utan att falla för frestelsen att kontrollera dem eller begränsa deras självständighet.

5.15 Ett särskilt viktigt område är utbildning. Utbildningen kan bevara diskriminerande modeller och praxis, men även spela en roll när det gäller att ändra enskilda och kollektiva attityder och beteenden. Skolan bör främja en utbildning som inte är könsdiskriminerande och ett synsätt som grundar sig på lika rättigheter och möjligheter, där målet är en fullständig personlig utveckling som bortser från stereotyper och könsroller, och all diskriminering av kvinnor bör bannlysas. Skolan kan vara ett användbart instrument för att bryta ner den könsstereotypa bild av män och kvinnor som i allmänhet förmedlas av massmedierna. Skolan kan vidare fungera som en utmärkt observationsplats när det gäller könsrelaterat våld.

5.16 För att skolan ska kunna spela denna positiva roll är det av grundläggande betydelse att man i lärarnas grund- och fortbildning även tar upp könsrelaterat våld, framför allt våld i hemmet. Program och läroböcker bör fortlöpande uppdateras för att utrota alla former av könsdiskriminerande språkbruk.

5.17 Hälso- och sjukvårdssektorn spelar också en viktig roll. Genom att ställa kvinnor och tonåringar i centrum för hälsovårdsstrategierna kan man stärka uppfattningen att våld mot kvinnor i hemmet är en riskvariabel och inte ett isolerat problem.

5.18 Det är nödvändigt att fortlöpande och systematiskt se över registrerings- och anmälningsförfarandena och undvika metoder som innebär administrativa bördor för den berörda yrkeskåren och som varken är smidiga eller hållbara. Dessa förfaranden bör göra det möjligt att registrera hälsoproblem som en riskvariabel (t.ex. inom ramen för familjeplanering och mödravård) och att göra en tydlig åtskillnad mellan behoven i städerna och på landsbygden.

5.19 I alla sektorer som berörs av könsrelaterat våld är det viktigt att se till att den information och utbildning som ges är effektiv och anpassad till de verkliga förhållandena samt att tillhandahålla nödvändiga medel och resurser. Det finns även anledning att regelbundet kartlägga situationen i syfte att se till att tillgänglig information stämmer överens med verkligheten.

5.20 När det gäller information och utbildning är det viktigt att göra skillnad mellan information (riktad till personal inom de olika institutionerna), utbildning (som ges till alla dem som kommer i kontakt med offren och som kan bidra till att upptäcka problemen) och specifik utbildning (som samtliga de som bistår offren bör genomgå). Särskild uppmärksamhet bör fästas vid utbildningen av poliser och domare på grund av den roll som de spelar när anmälningar mottas och våldsutövaren döms.

Deras agerande kan bidra till att omvandla en traumatisk upplevelse till nytt hopp. Vidare måste kriminalvården utveckla program som ska genomföras i fängelserna, riktade till både kvinnliga överlevare och manliga förövare av könsrelaterat våld, och dessutom måste fängelsepersonalen i alla EU:s medlemsstater göras mer medveten om denna fråga.

5.21 Slutligen kan man genom att betrakta problemet med våld mot kvinnor i hemmet som en fråga som rör de mänskliga rättigheterna öka medlemsstaternas ansvar när det gäller att förebygga, utrota och sanktionera denna form av våld och lyfta fram deras plikt att redogöra för hur dessa skyldigheter respekteras.

5.22 Att koppla det könsrelaterade våldet till de mänskliga rättigheterna kan göra det möjligt att få tillgång till en bred

uppsättning mekanismer för att få medlemsstaterna att ta ansvar på internationell och regional nivå samt att vända sig till organ som omfattas av fördragen om de mänskliga rättigheterna, internationella brottmålsdomstolar samt det europeiska regionala systemet för mänskliga rättigheter (Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna – Europarådets mekanism).

5.23 Betraktar vi våld mot kvinnor som en fråga som rör de mänskliga rättigheterna måste vi också ge ett globalare och mer sektorsövergripande svar, som innebär att man till de insatser som görs inom samtliga sektorer lägger till ytterligare en dimension, nämligen de mänskliga rättigheterna. Även på straffrättslig nivå, i hälso- och sjukvården, inom ramen för politiken för lokal och regional utveckling, utvecklingsbistånd osv. tvingar detta oss att stärka och påskynda initiativen på samtliga områden i syfte att förebygga och utrota våld mot kvinnor.

Bryssel den 18 september 2012

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Staffan NILSSON
